

Pošteni kmetje ne verjamejo bajkam špekulantov

Ze prvi dnevi odkupa žita v radgonskem okraju so zanesljivo kazalo, kako so se krajevni ljudski odbori pripravili za čimprejšnjo uresničitev odkupa. Tudi letos se najdejo slabosti, ki nasedajo špekulantom. Na področju odkupnega središča Cerkevjenjak prišepetavajo, naj počakajo še malo ker bodo kmalu znižali oddajo za 40 odstotkov. Znano je, odkod so izvili to laž. Prišla je s prekmurske strani. Dosedanji potek odkupa kaže, da so te zlonamerne govorice ponekod preprečile odkupne uspehe. V Juriju ob Ščavnici in v Cerkevjenjaku so zelo počasni Krajevni ljudski odbori so z veliko zamudo obvestili kmetovalce o kraju in času odkupa. Posledica je očitna: do 20. avgusta so kmetje čakali s pridelkom na svojih domovih.

Kmetje oddajajo večinoma čisto in osušeno žito. Zabeležili pa so tudi izjeme. Večkrat se srečajo na odkupnem središču stari znanci s smetljivim in z grabovko pomešanim pridelkom. Po stari navadi se izgovarjajo, da je bila slaba letina. Dostojen odgovor jim dajejo odkupovalci, ki zavračajo za odkup neprimeren pridelek.

Taktike čakanja na znižanje obvezne oddaje se oprijemljejo kmetje v Sta-

veščinah in okolici. Njihov krajevni odbor se malo zmeni za pospešitev odkupa. Ali je dovolj, če samo tajnik in predsednik krajevnega ljudskega odbora pripeljeta žito? Tudi kmetovalce je treba prepričati, da bodo izpolnili svojo dolžnost. Na to pa so v Staveščinah pozabili. Mnogo bolje ni v Lokavcih. Kmetje zahtevajo revizijo odkupnih predpisov! Gre za par nepravilnih odločb, ki jih je v jeseni izdal krajevni ljudski odbor. Napako so že popravili in upajo, da ne bodo Lokavčani med zadnjimi v okraju.

Pri Benediktu in v Drvanji poteka odkup najbolje. Blizu 80 odstotkov kmetov je pripeljalo žito na središče in prejelo za njega plačilo. Na tem odkupnem središču so od 110 ton odkupili 40 ton žitnega pridelka. Z oddajo

odlagajo večji kmetje. Na drugem mestu so v Radencih z 52 tonami odkupljenega žita. Po načrtu ga morajo oddati 250 ton.

V radgonskem okraju so doslej odkupili 28 vagonov žita ali 20 odstotkov od količine, ki jo bodo odkupili. Žito odvažajo v apački državni mlin, kjer ga spreminjajo v moko. Gotove mlinске izdelke pošiljajo v potrošniška in industrijska središča.

Pred krajevnimi ljudskimi odbori in odkupovalci je še precejšen kos skupnih obveznosti. Podvzemajo naj vse ukrepe, da bo odkup čimprej končan. Pa ne samo to! Ogromna večina poštenih kmetov zahteva, da se proti špekulantom postopa tako, da se bodo naučili redno izpolnjevati svoje dolžnosti do naše skupnosti.

Kako lepo bi šlo, če bi špekulantov ne bilo

S to krilatitico ti postrežejo na odkupnem središču pri Tomažu, kjer zadnje dneve uspešno odkupujejo žito. Okorna roka je napisala na transparent: »Ne godrnjaj, vse lahko storiš, samo če hočeš!« Ob njej se ustavljajo kmetje-poštenjaki, pa tudi tisti, ki čakajo in skrivaj pridelke v kašah.

Marsikateremu kmetu velja. Pri Tomažu imajo tudi nekaj počasnežev: Franca Ciriča iz Koračic, Franco Belec iz Senika in Antona Rajha iz Hranigovec. Med njimi so tudi manjši kmetje. Bajka o »odlašanju« jih je preveč prevzela. Cirič je star znanec in godrnjač, kadar gre za obveznosti. Tudi tokrat poskuša. Rajh pa se je lani izmuznil stoodstotni oddaji žita, seveda brez kakršnihkoli posledic. Zdad zopet račun na srečo in popustljivost odkupovalcev, ki naj bi mu pustili vse žito.

Se bolj prebrisani hoče biti Tomaž Munda iz Male vasi, edini privatnik na vaškem združnem otoku. Z izgovorom, da ni pridelal, še hoče izmakniti svojim obveznostim. Res je, da slabo obdeluje svojo zemljo in da mu le-ta daje skope pridelke. Lansko leto si je celo izposodil 200 kg semenske pšenice od države. Pred dnevi jo je vrnil. Več ni pripeljal! Odkupovalci so ga le toliko omeščali, da je pripeljal še 178 kg pridelka. Dolguje pa 977 kg.

Veliki posestnik Ciril Mar iz Trnovca se tudi obotavlja. Od 2000 kg žita je pripeljal le polovico. Kaj pa ostane? Pohlevno molči in čaka, kaj bodo prinesli prihodnji dnevi. Odkupovalcem je njegov molk razumljiv in ga bodo znali razvoljati. Ko že govorimo o dveh kmetovalcih — Mundi in Maru — je vredno prikazati resnico o razdelitvi obveznosti: oba kmeta sta gosposdarsko približno enako stoječa, vendar je očitna razlika v količinah žita, ki jih bosta oddala državi. Maru je predpisana oddaja 2000 kg, Mundi pa nekaj nad 1100 kg pridelka. Oba domujeta na področju različnih ljudskih odborov.

Med kmetovalci, ki so pripeljali le manjše količine žita, sta tudi večja kmeta Vinc Zemljč iz Rakovec (oddal 256 kilogramov, dolguje pa 644 kg žita) in Ignac Šilog iz Savec (oddal 494 kg, dolguje 726 kg pridelka).

Ali jima bodo poštenjaki dopustili, da jim jemljeta dober glas in pošteno ime? Tudi pri Tomažu večina kmetov redno izpolnjuje svojo obvezno oddajo. Tako je tudi pri letošnjem odkupu žita. Vsek je pokazal, koliko je pripravljen pomagati delavcem v industriji.

Na tomaževskem sektorju so do 23. avgusta odkupili nad 30.000 kg žita. Na

prvem mestu je KLO Sejanec z 80 % uresničenjem odkupnega načrta, sledi mu KLO Ključarevci pri Ormožu z 80%, KLO Tomaž z 70%, KLO Savci z 40% in KLO Trnovci, kjer so dosegli le 20 odstotkov krajevnega načrta.

Trnovčani oddajajo kakovostno žito, ki se precej razlikuje od pridelka kmetovalcev ostalih krajevnih ljudskih odborov.

Mladina se je pomerila na svojem festivalu

Tekmovali so kolesarji, strelci, gasilci, folklorna skupina, nogometaši, kosci in grabljice

Zadnje nedeljo v jutranjih urah se je v Beltincih zbirala mladina. Dan, na katerega so se že dolgo pripravljale mladinske organizacije beltinske okolice, je z jasnim jutrom pozdravil mladinski praznik. Kolesarji, ki so prav tako kot ostali člani mladine vključeni v številna društva, so nastopili prvi. Petnajst se jih je zbralo iz kolesarske sekcije telovadnega društva. Nastopili so v treh skupinah: mladince, mladinci in člani. Marija Virag, Karel Virag in Lači Petek so si priborili prva mesta.

Gledalcev je bilo mnogo in v Beltincih je bilo živahno kot malokdaj. Ko so kolesarji končali, je bilo na ulicah zopet mirno. Mladina, pa tudi odrasli so se napolnili proti gradu, kjer so se na tekmovalne pripravljali strelci. Streljali so na sto metrov. Od petdeset možnih točk so dosegli 45 do 48: Jože Slavic, Avgust Stous in Martin Peterka.

Ze ves predpoldne so se zbirale mladinske desetine gasilcev iz vrst mladine. Precej je bilo mladink in dobro jim je pristojala uniforma. Dva in sedemdeset se jih je zbralo ob slavoloku pred vasjo. Tam so sprejeli motorno brizgalno, katera je bila ob tej priliki izročena gasilec tega sektorja. — Po drugi uri popoldne so se pomikale proti gradu. Med njimi so bili tudi gasilci-mladinci iz Sobote. Na jasi za gradom je najprej bila vaja z motoriko, nato pa tekmovalje. Zmagali so izkušeni mladinci iz Sobote ter bili nagrajeni. Dobili so tlačno cev s spojkami. Tlačno cev brez spojke so dobile tudi mladinke iz Beltinc, ki so se uvrstile na drugo mesto; gasilsko vrv pa je dobila desetina mladink iz Bratonec in enako mladinci iz Izakovec; oboji so imeli enako število točk.

Pokanje pušk se je razleglo tudi popoldne še takrat, ko so curki vode iz brizgaln privabili množico ljudi v osrčje parka, in še pozneje, ko so zaplesali člani folklornih skupin pred gradom. Toliko zanimivega je bilo, da so gledalci skoraj spregledali nogometno tekmo med Kovinarjem iz Sobote in

Cene žitu na prostem trgu

Obvezni odkup žita je v teku. Ob enem, že med obveznim odkupom, pa je dovoljeno kupovati žito na prostem trgu, vendar le za lastne potrebe, z njim pa se ne sme prekupčevati. V naših krajih še ne prodajajo po prostih cenah, ker te niso stalne, oziroma, kolikor je povpraševanje, se jim zde prenikne.

Letošnjo zimo in pomlad so namreč razni prekupčevalci (ki so žito zmleli in prodajali na mariborskem trgu moko) ponujali za 100 kg pšenice okrog 8000 din. Odkar pa je kruh iz okroge

Zaklopotali so klopotci . . .

Rane sorte grozdja so že dozorele in se prodajajo za zobanje. Zato so vinogradniki popravili klopotce in jih postavili na visoke drogove v vinogradih, da bi plašili nezaželene krilate goste, ki bi se hoteli brez dovoljenja in plačila gostiti s sladkim grozdem.

Grozdje zori, čeprav se je zadnji čas vreme poslabšalo. Računajo, da bo dober pridelek, čeprav sta poletno deževje in toča povzročila nekaj škode. Ponekod odpadajo nezrele jagode. Vendar

doslej še ni bilo hujskega, da le mokra jesen ne bo povzročila več škode. Od vremena bo predvsem odvisna kakovost grozdja.

Posebno dober pridelek obetajo vinogradi radgonske okolice, državna posestva v Kapeli, Gornji Radgoni in v Crešnjevcih, vinogradniška zadruga Janžev vrh, kmečki delovni zadrugi Negova in pri Ani. Dober pridelek obetajo tudi prekmurski hribi, ki so zasajeni z vinsko trto.

Obvezna oddaja kmetijskih pridelkov v prihodnjem letu

Zveza vlada je izdala uredbu o odkupu kmetijskih pridelkov v gosposdarskem letu 1952/53 oziroma v kolekdarskem letu 1952. Obvezno se bodo odkupovali samo naslednji kmetijski pridelki:

1. žito (pšenica, rž, koruza, oves, ječmen in riž) ter oljčno olje;
2. svinjska mast oziroma pitani prašiči in volna.

Obveznega odkupa drugih kmetijskih pridelkov ni mogoče uvesti niti s po-

sebnimi predpisi vlade kakor tudi ne s predpisi vlad ljudskih republik ali ljudskih odborov. Tako se prihodnje leto ne bo obvezno odkupovalo meso, mršavi prašiči, mleko, krompir, sočivje, seno in druga živalska krma.

Zgoraj naštetih pridelki se bodo obvezno odkupovali samo v tistih proizvajalnih rajonih, v katerih so tržni viški teh pridelkov. Te rajone določila vlada ljudske republike. Izjemoma pa se bo volna odkupovala po vsej državi.

Pridelovalci kmetijskih pridelkov sami odločajo, koliko in kaj bodo posejali; dolžni pa so, da posejajo in obdelajo vso svojo obdelovalno zemljo. Da bi mogli pravočasno posejati tiste kulture, katerih pridelke so dolžni oddati, jim morajo krajevni ljudski odbori še pred jesensko setvijo izdati odločbe o zadolžitvah v zvezi z obveznim odkupom. Glede obvezne oddaje volne morajo krajevni ljudski odbori izdati odločbe najkasneje do 1. aprila 1952. Pridelovalci imajo pravico pritožiti se v 8 dneh na okrajni ljudski odbor.

Obseg zadolžitve nekega kmetijskega gospodarstva se izračuna na temelju norme, ki je določena za kategorijo, v katero je tisto gospodarstvo uvrščeno; pri tem pa je treba računati s stvarnimi možnostmi gospodarstva za proizvodnjo dotičnega kmetijskega pridelka. Kategorije gospodarstev se določijo po obdelovalni zemlji, h kateri se šteje orna zemlja, vrtovi, sadovnjaki, vinogradi in travniki. Norme in kategorije bodo določile vlade ljudskih republik v soglasju z zvezo vlado. Norme bodo progresivne, to se pravi, da bodo rastle po kategorijah in proizvodnih možnostih gospodarstev.

Obvezne oddaje masti je mogoče izpolniti tudi z oddajo pitanih prašičev ustrežajoče težine in kakovosti ali z oddajo določene količine masti.

Ljutomerski usnjarji delajo za drugo petletko

Usnjarjski kolektiv v Ljutomeru poznajo vsi obmurski ljudje, na dobrem glasu pa je tudi po vsej Sloveniji. Odlikuje se po visoki produktivnosti dela. Ljutomerske usnjarje niso strle številne težave, niti pomanjkanje kritičnih surovin. Z nenehnim tekmovaljem so vedno zamašili »luknje« v proizvodnji in visoko presegali delovne norme. Z lanskim turnirskim načinom tekmo-

moke v prosti prodaji po 30 din za kg, nihče noče več plačevati tako drago. Saj je med tem časom padla tudi cena moki na trgu v nekaterih mestih že za polovico. V sled tega pridelovalci žit čakajo, morda bodo cene spet porasle.

Pa ni upanja za porast cen žitu, kajti v Vojvodini se prodaja žito na prostem trgu že po 3000 din 100 kg. Ta cena, kakor tudi cena kruha, ki se v Murski Soboti že prodaja po 30 din kilogram, v prihodnjih mesecih se bo prodajal pa še po drugih mestih, vpliva na ceno žita tudi pri nas. Kajti vsak kupec kupi tam, kjer dobi ceneje. Če pri nas ne bo dovolj žita za prosti trg, ga bodo pripeljali od drugod. To znižanje cen žitu pa je tudi v skladu z novimi cenami, ki bodo desetkrat višje, kot so bile v predvojni Jugoslaviji. Saj je leta 1939 bila cena žitu okrog 200 din za 100 kg.

Tako se zblizujejo cene žitu na prostem trgu in cene obvezne oddaje. Če se namreč vrednost bonov, ki jih dobi pridelovalec žita za 100 kg, prišteje k ceni, znaša skupno 2100 din. Torej je le 900 din razlike. Ne vemo pa, če bo cena žitu na prostem trgu ostala na tej višini. Cena se bo gibala tako, kakršna bo ponudba blaga in kakšno povpraševanje kupcev. Zato ni vredno čakati s prodajo.

vanja so se močno približali uresničenju prve petletke. Na tisoče izdelanih kož je romalo v potrošniška središča — čevljarjem, ki so jih spremenili v trpežne čevlje in druge izdelke. Nobene reklamacije niso prejeli od svojih odjemalcev.

Letos 10. julija se je oglasila sirena v obratu, ki je naznanila usnjarjem in delovnemu ljudstvu, da je prva petletka izpolnjena. Usnjarji so za hip obstali in ponosno zrl v stroje, ki so jih ropotali za novi petletni načrt in to 5 mesecev in 20 dni pred rokom. Usnjarjski obrat v Ljutomeru je prvi obrat direktije v Slovenskih Konjicah, ki je lahko to sporočil. Skozi delovne roke usnjarjev je šlo preko 100.000 govejih kož, na stotine komadov mastnega in suhega cepljenca in drugih izdelkov. Storitnost v obratu se je stalno dvigala. V začetku petletke je delalo v kolektivu 85 delavcev. Toda število je neprestano padalo. Letos je 42 delavcev delalo za načrt, ki je bil znatno večji od načrta v prvih letih petletke. V obratu so ostali marljivi delavci, večinoma večkratni udarniki.

Pretekli teden so slavili svojo delavsko zmago. V okrašenih sindikalnih dvorani se je zbral ves kolektiv. Slovesnost je prisostvoval minister Tomo Brejc, direktor republiške uprave za usnjarjsko industrijo. Pozdravil je pridne usnjarje in jih pozval, naj z nezmanjšano odločnostjo nadaljujejo z bojem za nove kvadrate trpežnega usnja. Kolektivu so čestitali tudi predstavniki ljudske oblasti in množičnih organizacij. V vselem razpoloženju so prežveli usnjarji svoj večer, trdno prepričani, da to ni zadnja slovesnost in poslednja delovna zmag.

Ali res ni denarja?

Nekateri kmetje, ki še niso plačali davčnih zaostankov, zagovarjajo svoje zavlačevanje plačila, češ, da ni denarja. Finančno poverjenstvo, pri Okrajnem ljudskem odboru v Murski Soboti tega ni moglo sprejeti brez dokazov, predvsem ker dolguje večinoma večji in veliki kmetje. In ugotovili so nasprotno — denarja je dovolj, plačati ne morejo le oni, ki špekulirajo. Tako so ugotovili, da so samo preko banke, to je preko trgovskih in odkupnih podjetij, ki imajo v banki tekoči račun, prejel kmetje soboškega okraja v letošnjem letu 147 milijonov dinarjev. Približno toliko denarja pa so dobili kmetje še po raznih drugih poteh, ki ne peljejo preko banke. Zato ni čudno, da lahko nad 200 kmetov v tem času zida hiše ali gosposdarska poslopja.

Je pa še več dokazov in še bolj prepričljivih, da denarja ne manjka, najmanj pa takim, ki so v zaostanku s plačilom davka. Ko je finančno poverjenstvo podvelo ostrejšje ukrepe proti špekulantom, so nekateri špekulanti še vztrajali na tem, da nimajo denarja. Ko pa so jim namesto denarja hoteli vzeti poljske pridelke in drugo premičnino, pa je takoj bil denar in dovolj. Vendar so nekateri prišli na kaj čuden način do denarja. Franc Rajner iz Rakicana je dolgoval 42.500 din. Ko so mu hoteli odpeljati razne stvari, s katerimi bi krili to vrednost, je prosil naj mu pustijo, ker si bo denar rajši izposodil. Odsel je preko dvorišča, zastopnik finančnega poverjenstva pa iz radovednosti za njim. Za šupo se je Rajner ustavil, potegnil iz žepa listnico, iz nje pa potrebne tisočake. V Satahovcih pa je neki kmet kar pred uslužbencem finančnega poverjenstva potegnil denar iz slamnjače in plačal dolg, čeprav se je tudi prej izgovarjal, da nima denarja, naj kar rubijo.

Zaradi teh in še mnogih drugih podobnih primerov je finančno poverjenstvo primorano podvzeti stroge ukrepe proti vsem, ki nočejo plačati ali le zavlačujejo plačilo davka. In to je edino pravično, kajti če so pošten kmetje lahko plačali, zakaj bi se špekulantom popuščalo, da bi s svojim denarjem še naprej špekulirali? Zato je špekulantom treba čimprej pokazati, da je pravica enaka za vse državljane.

Olje v gozdu

Kdo ga ne pozna? To je okusno jedilno olje iz bukovnega žira. Sicer ne teče po gozdu, da bi ga lahko zajemali, temveč zahteva več dela. To delo pa se vsakemu bogato poplača.

Za 100 kg suhega, zdravega, čistega iz jezic oluščenega žira bo dobil vsak nabiralec 8 kg jedilnega olja. Nabiralec pa lahko dobi tudi plačilo v gotovini po sporazumno določenih odkupnih cenah, ki bodo veljale ob času odkupa. Te cene bodo pred pričetkom odkupa objavljene in sprocene vsem kmetijskim združenjem.

Pri nas navadno zori žir v septembru, zato se je treba za zbiranje že sedaj pripraviti. Glavna uprava za gosposdarsvo LRS je dovolila, da se sme nabirati žir v vseh gozdovih, le da se je treba predhodno sporazumeti z upravami, ki izdajo dovoljenje za nabiranje žira. Prav tako morajo prositi nabiralci uprave kmečkih delovnih združenj in

privatnike, da smejo v njihovih gozdovih nabirati žir. Gotovo ne bo noben lastnik gozda, ne glede na sektor lastništva, odklonil take prošnje, če ne bo sam nabiral žir.

Če pa bi se kje pojavil kak odpor, da ne bi hoteli lastniki gozdov sami nabirati, niti ne bi dovolili, da bi drugi nabirali v njihovih gozdovih, je treba tako zadevo takoj prijaviti pristojni oblasti in Glavni direktiji prehranske industrije LRS v Ljubljani, da bi stvar uredili in odstranili zapreke.

Kdor se zanima za nabiranje žira, naj že sedaj uredi take zadeve, da bo lahko pravočasno začel z nabiranjem. Zdrav, olušččen, čisti in suhi žir bodo od nabiralcev prevzemale vse kmetijske zadruge na vsem področju LR Slovenije. Žir pa bodo lahko zbirale tudi gozdne uprave in ga neposredno pošiljale tovarnam.

Harrimanovo poslanstvo propadlo?

Posebni odposlanec predsednika vlade ZDA Trumana A. Harriman, ki je dobil nalogo, da posreduje v petrolejskem sporu med Vel. Britanijo in Perzijo, je po prekinitvi pogajanj v soboto zapustil perzijsko glavno mesto Teheran in se odpeljal v London. Isti dan je zapustila Perzijo tudi britanska delegacija, ki je vodila pogajanja, obenem pa dala nalog angleškimi, pakistanskimi in indijskim strokovnjakom pri perzijski industriji nafte, naj takoj zapuste Perzijo.

Tako se sedaj Perzija s svojo podržavljeno petrolejsko industrijo nahaja v zelo težkem položaju. V Nemčiji se je ponudilo Perzijcem že 450 nemških strokovnjakov, vendar Perziji še niso odgovorili, če bodo Nemce sprejeli. Do prekinitve pogajanj je prišlo zaradi tega, ker je angleška delegacija zahtevala mesto direktorja pri abadanskih rafinerijah, dočim perzijska vlada v to ni privolila.

Zaradi prekinitve pogajanj je prišlo v perzijskem parlamentu v soboto do precejšnjih prerokanj. Parlamentarna skupina na čelu z Džemal Amalijem je ostro kritizirala predsednika vlade in njegove svetovalce, zakaj so prekinitili pogajanja.

Trumanov odposlanec Harriman je pred odhodom iz Perzije izjavil, da

Harriman v Jugoslaviji

Na poti iz Teherana v London je v soboto prispel Harriman v Beograd. V nedeljo je Harriman s svojim spremstvom obiskal maršala Tita na Brdu pri Bledu, kjer se je nahajalo tudi več ministrov naše zvezne vlade.

V nedeljo popoldne je imel Harriman na Bledu tiskovno konferenco, na kateri je izjavil, da se je z maršalom Titom in predstavniki vlade razgovarjal o ameriški pomoči Jugoslaviji, o svetovnem položaju ter o položaju ob morebitnem napadu na Jugoslavijo. Harriman je izjavil, da bi napad na Jugoslavijo ne mogel ostati lokaliziran, torej da bi nujno povzročil novo svetovno vojno. Ob koncu razgovorov se je Trumanov posebni odposlanec zahvalil za gostoljubnost in potem nadaljeval potovanje in v London.

V Londonu se je Harriman razgovarjal z angleško vlado o položaju v Perziji, v torku pa je obiskal še Pariz. V Parizu se bo sestal z generalom Eisenhowerjem, vrhovnim poveljnikom sil Atlantskega pakta, pa tudi z nekaterimi funkcionarji uprave za gospodarsko sodelovanje.

Jugoslavija ne bo sodelovala v San Franciscu

Doslej se je odzvalo na ameriško vabilo za sodelovanje na konferenci za sklenitev mirovne pogodbe z Japonsko 49 držav, članic Združenih narodov. Indija, Burma in Jugoslavija so sporočile, da na konferenci ne bodo sodelovale, medtem ko Egipt, Sirija in Libanon še niso odgovorili na ameriško vabilo. Azijski državi Indija in Burma ne bosta sodelovali, ker se ne strinjata z ameriškim načrtom o ponovni oborožitvi Japonske, naša vlada pa je odgovorila, da načrt japonske mirovne pogodbe ne vsebuje posebnih odredb, ki bi se neposredno nanašale na jugoslovanske interese in katerih vlada ne bi mogla sama rešiti z Japonsko.

Podpredsednik republike Brazilije v Jugoslaviji

V drugi polovici prejšnjega tedna je na svojem potovanju po Evropi obiskal Jugoslavijo podpredsednik republike Brazilije. Podpredsednik se je razgovarjal z maršalom Titom in člani vlade in izjavil, da bo lahko prišlo med Jugoslavijo in Brazilijo še do tesnejših trgovskih stikov. Podpredsednik je bil na predlog maršala Tita tudi odlikovan z ordenom jugoslovanske zastave.

upa, da pogajanja niso prekinjena, temveč le ustavljena. Isto upanje je izrazil tudi vodja britanske delegacije Stokes. Britansko časopisje pravtako še vedno piše pomirljivo o sporu in išče možnosti za nadaljevanje pogajanj, posebno še ker preži za Perzijo Sovjetska zveza, ki jo perzijska nafta zelo miha. Saj je takoj ob pričetku petrolejskega spora sovjetska vlada uprizorila ob perzijski meji velike vojaške vaje.

Na Koreji prekinjena mirovna pogajanja

Zadnji več ali manj ponarejeni incidenti na nevtralnem področju Keosonga so dovedli prejšnji teden do ponovne prekinitve pogajanj za sklenitev premirja. Pogajanja je prekinila severnokorejska delegacija. V New Yorku še vedno pričakujejo, da se bodo pogajanja nadaljevala.

V Trstu se je pričela predvolilna borba

V teh dneh se je pričela v Trstu oziroma angloameriški coni STO predvolilna kampanja v zvezi z občinskimi volitvami, ki bodo 7. oktobra. Tržaške italijanske nastrojene stranke skupno s tržaškimi informatorji in v rimsko vlado že dalj časa poskušajo vse, da bi Trst priključili Italiji, ali pa da bi vsaj dosegli metode, ki bi jim pri volitvah omogočile čim večjo zmago. Vendar se anglo-ameriška uprava ne zmenja mnogo za njihovo vpitje in predloge in skuša vsaj delno izvajati določbe mirovne pogodbe.

Italijanski šovinisti gledajo na predstoječe volitve precej negotovo. Slovenske in italijanske množice v Trstu namreč vse manj verjamejo njihovim obljubam o raju v Italiji. V zvezi z volitvami je Osvobodilna fronta za STO že sestavila svoj program, v katerem zahteva vstopitev tržaške ljudske skupščine, enakopravnost slovenskega jezika, podržavljenje težke industrije, uvedbo 40-urnega delavnika, uvedbo delavskih svetov, pomoč ribičem in kmetom itd. OF je pozvala tudi ostale slovenske stranke v Trstu za enoten nastop na volitvah.

Spor za Sueški prekop

Egiptu že dalj časa ovirata plovbo na sueškem prekopu onim ladjam, ki prevažajo blago za njihovega nasprotnika — Izrael. Zaradi sueškega prekopa je sedaj nastal precej oster spor med Vel. Britanijo in Egiptom, ki si hoče zagotoviti med Sueškim prekopom popolno oblast, kar pa Angležem ne gre v račun.

V Rakovici so letos izdelali že 300 traktorjev

Naša industrija motorjev je letos pričela tudi s serijsko izdelavo traktorjev domačega tipa. To težavno in obenem častno nalogo si je zadala industrija motorjev v Rakovici pri Beogradu. Doslej so izdelali že šest serij po 50 traktorjev. V bodoče bo tovarna svojo proizvodnjo še pospešila, tako da bomo v kratkem imeli dovolj traktorjev domače izdelave.

Srbske in bosanske slive so letos dobro obrodile

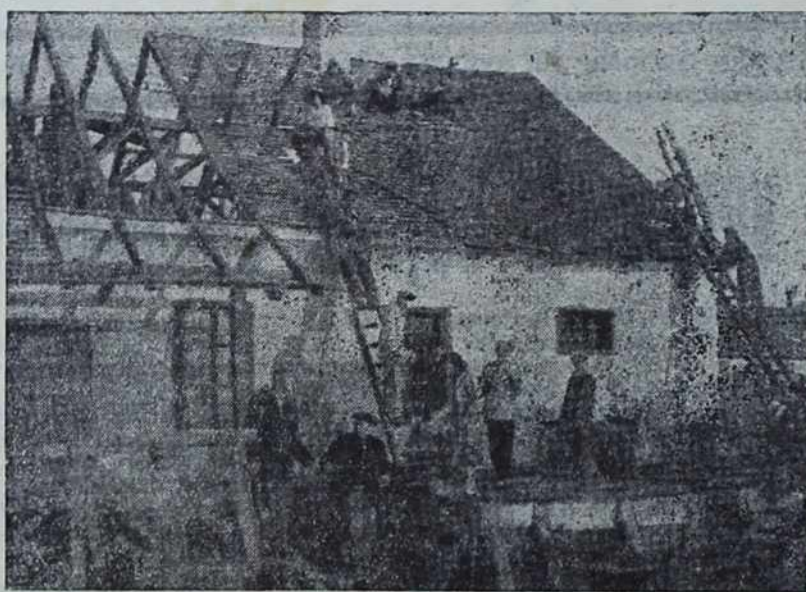
Letos imajo v Srbiji in Bosni izredno dober pridelek sliv, kakor ga ni bilo že 12 let. Ves pridelek cenijo na okoli 15.000 vagonov. Slive bodo izvažali v svežem stanju v Avstrijo, Švico in Zapadno Nemčijo. Mnogo jih bodo prodali v svežem stanju tudi na domačih tržiščih. Ostalo polovico sliv pa bodo posušili, prekuhali in žganje, slivovo mezo ali marmelado. Najvišja cena slivam je do 9 din.

OBRTNIKI V M. SOBOTI SI GRADE NOVE PROSTORE ZA OBRTNO ZBORNICO

Zadnje dni se opaža pri starem posloju bivšega združenja obrtnikov v Murski Soboti tolikšna živahnost, da se človek nehote ustavi na gradbišču. Graditelji-obrtniki vseh poklicev si na te-

ki in pa dobra organizacija dela lahko služita za vzgled ostalim ustanovam, predvsem pa graditeljem Kina v Murski Soboti.

Ob lanskem reorganizaciji, ki je posle

meljih stare stavbe postavljajo novo, dvonadstropno poslopje, ki bo namenjeno obrtni zbornici, predvsem pa kulturno političnemu delu obrtništva v okraju. Tesna povezanost med obrtni-

starega združenja obrtnikov in obrtne zadruga prevzela ustanovljena obrtna zbornica, je bilo sklenjeno, da si bo obrtništvo zgradilo nove ustrezne prostore. Kakor povsod, je bilo tudi v za-

četku nekaj malodušnežev, ki so tarnali, češ, kako bodo gradili brez sredstev in podobno. Kljub temu so si izvolili pripravljajni odbor ter pričeli z nabiranjem akcije. Ker je bila akcija uspešna, je graditelje podprla tudi oblast, tako je bilo v razmeroma kratkem času zbrano precej denarja. V mestu se je najboljšje izkazalo mestno podjetje obrtnih delavnic, ki je prispevalo 100 tisoč dinarjev. Vzledno pa so pomagali tudi ostali obrtniki v okraju, ki so prispevali po 800 do 5000 din, skupno pa nad 1.200.000 dinarjev. Razen denarnih prispevkov, pomagajo z udarniškim delom, da bi bila zgradba čimprej gotova.

Kakšni pa bodo novi prostori obrtne zbornice? Načrt za novo poslopje je izdelal arhitekt Novak in bo dvonadstropno ter bo imelo sledeče prostore: prtiliče bo obsegalo 3 pisarne za obrtno zbornico, 1 pisarno za obrtniški sindikat in stanovanje za hišnika. Celotno prvo nadstropje je namenjeno vajeniški šoli. V teh prostorih bodo prostorne in svetle učilnice s 40 sedeži. Drugo nadstropje pa je v glavnem namenjeno za kulturno-prosvetno izobrazbo obrtništva, predvsem vajencev, ki do danes niso imeli primernih prostorov za lastno izobrazbo. V dvorani, kjer bo prostora za 100 sedežev, bo večji oder za godbo na pihala, za katero imajo že vse instrumente. Obrtniki že dalj časa pridno vadijo — vodi jih požrtvovalni godbenik tov. Grlec.

V novih prostorih bo omogočeno obrtnikom v okraju uspešno delo. Vsak, kdor je doslej spremljal delo in uspešne vajencev v obrtništvo, si mora priznati, da v veliki meri le vsled slabih društvenih prostorov ni bilo tako uspešno, kot bi bilo lahko. Z novo zgradbo bo ta pomanjkljivost odpravljena. Da delo na gradbišču kljub vsem težavam nemoteno napreduje, gre za sluga gradbenemu odboru, odnosno Ivanu Hojerju, Francu Popitu, Novaku, Jugu, Gomilarju, Lesjaku, Verešu, predvsem pa predsedniku Stefanecu, ki ima največ zaslug pri delu.

Med obrtniki v murskosoboškem okraju je tudi nekaj takih obrtnikov, ki so se zaprli v svojo delavnico ter odbijajo vsako pomoč pri gradnji. Tu je treba poudariti, da ti obrtniki ne upoštevajo postavljenih tarif, ter za svoje storitve zaračunavajo preveč itd., kot Franc Tisaj iz Večeslavca. Ni treba posebej poudarjati, da taki obrtniki na vsakem koraku le blatijo ostale poštene obrtnike, ki zavzemajo vidno mesto pri današnji izgradnji socializma v deželi. Zdrava in poštena obrt ima trdna tla, nepoštenjaka pa je treba poslati tja, kamor spada. Sicer pa bomo o takih in podobnih obrtnikih še spregovorili.

Kdo hoče dobiti stanovanjsko hišico?

Neprijetna je povest prekmurskih sezoncev. Skopa zemlja, gostota prebivalstva in pa težke socialne razmere, so v prejšnjih desetletjih pred zadnjo vojno poglajale domačine trumoma na razna sezonska dela. Ljudje v Prekmurju so poznali dve vrsti sezonskega dela. Tako, ki je trajalo le glavne poletne mesece in kjer so zaslužili kruh za zimo ter večletno ostanje v tujini. Ta je bila čisto neumljena z našimi ljudmi. Seveda so sezonce, razen gospodarjev, izkoriščali se domači »parlirji«, ki so sodelovali za male nagrade z gospodarji.

Po osvoboditvi so se razmere temeljito preobrnilo — nova država je takoj zaposlila ljudi doma, v tovarnah, na gradbiščih, pa tudi zemlje je bilo precej razdeljeno. Kljub vsemu prizadevanju in ugodnostim pa danes, po več letih, še vedno opažamo v Prekmurju nekaj sezoncev, ki raje odhajajo čez poletne mesece na sezonsko delo ter zimo preživijo brez dela, kot pa bi se kje stalno zaposlili ter začeli z dostojnim življenjem. Visoke cene in občutno pomanjkanje poedinih živilskih proizvodov je zadnja leta potegnila za seboj poedine ljudi, ki so raje začeli s prekupčevanjem, kot pa s poštenim delom. Za prekupčevalce pa je z novo trgovino vedno manj izgledov. Ali za te ljudi res ni drugega izhoda, kot pa žalostno življenje in preživljanje s sezonskim delom? Na to bi lahko odgovorilo večje število dopisov, ki jih prejema posredovalnica za delo iz raznih krajev. Poglejmo, kaj pravi eden izmed takih dopisov iz Kočevja:

Dragi tovariši!

Ker imamo v našem, kočevskem predelu še vedno nekaj nenaseljenih vasi, vas prosimo, da seznanite vaše ljudi z vsemi ugodnostmi, ki jih nudimo poštenim delavskim družinam in obrtnikom na državnih posestvih v Kočevju. Vsled potrebe naselitve so prizadeta državna posestva že pričela obnavljati in preurejevati gospodarska poslopja in stanovanjske hiše z namenom, dati pogoje za naselitve obrtnikom in kmetijskim delavcem. Tistim delavcem, ki se mislijo za stalno naseliti

na Kočevskem, državna posestva nudijo stanovanjsko hišico ter dajo njihovim družinam nekaj zemlje v lastno obdelavo. Obrtniki bodo lahko izvrševali obrt samostojno, svoje delo pa bodo zaračunavali po zakonitih obrtnostorilnih predpisih. V poštev pride večje število kolarjev, kovačev, mizarjev, krojaških, čevljarjskih in drugih mojstrov ter vseh ostalih delavcev. Vsi interesi se lahko napotijo direktno na državna posestva: Živinorejsko gospodarstvo Kočevje, Uslužnostno podjetje — Kočevje, Živinorejsko-poljedelsko gospodarstvo Stara cerkev — sedež Kočevje — Mahovnik, ali na Posredovalnico za delo v Kočevju.

Taki in podobni dopisi odnosno ponudbe dokazujejo, da imajo prekmurski sezonci velike ugodnosti za stalno naselitve in ugodno življenje. Le otresti se je treba stare dediščine preteklosti ter prijeti za delo povsod, kjer so ugodni pogoji za dostojno življenje.

Kremeniti ljudje so borečki opekarji

Prvič v življenju sem jih obiskal, ko so slavili svoj delavski praznik. Pod streho sušilnice so si uredili prijazen kotiček in ga okrasili z zelenjem. Na zlogovnici opeke so stale številne prehodne zastavice z napisi: »Najboljši obrat«, »Pečarska brigada« itd. Može, ki so še pred uro kopali ilovico in jo spreminjali v opeko, so zdaj prihajali k sušilnici in posedali za pogrnjene mize. Sami krepki, kot kremen odporni ljudje. Ob radijskih zvokih veselih koračnic so se nasmehnili drugače resni obrazi. Živahnost pogovorov. Koliko spominov je privrelo na dan, spominov na tiste dni, ko so ustvarjali in se borili za to, kar jim je takrat obratovodja sporočil:

»31. julija smo izpolnili petletni načrt!«

23 milijonov kosov ali 64 vagonov po 60 vagonov opeke so poslali na naša gradbišča, kjer rastejo nova stanovanja, tovarne, giganti petletke. Preproste številke so jim razodele skrivnost

zmagoslavnega izročila. Za pet odstotkov so preko načrta!

»Hladnjak — desetkratni udarnik!« Vsa pečarska brigada se je zganila in zaploskala v pozdrav svojemu tovarišu, ki je prejel priznanje. Mnogo poznanjih in nepoznanjih imen so klicali. K obratovodji Ajlecu so prihajali starejši možje, mlajši fantje in celo dekleta s prekmurske strani, iz Goričke... Devetkratni, osemkratni udarniki, pa tudi nekaj mlajših delavcev, ki so prvič pripeli udarniško značko.

223 udarnikov je v družini, ki je prižgala peč za drugo petletko! Ali je še kaj lepšega, kot to sporočilo? Borečki opekarji so neuklonljivi. Prav je imel tovariš, ki je ob njihovem prazniku vzklilnil: »Zapišimo si to zmago v naša srca, da bomo še močnejši v boju za nove milijone zidakov, v boju proti našim sovražnikom!« ks

F. Sop:

Novi predsednik

»Tudi jaz ne vem nič, ker sem vedno v gozdu in mi ni nihče nič naročil,« se je opravičeval sekretar mirno, kakor da se to razume samo po sebi. »Prava reč! Če noben nič ne ve, pa gremo domov,« se je razjezil Ivan in proti predsedniku rekel resno: »Drugič pa nas ne kliči skupaj, dokler aktivist ne bo prišel.«

Večina odbornikov mu je pritrjevala in vsi so vstali z namenom, da bi šli domov, saj je ura bila že pol devetih.

»Počakajte!« se je nenadoma oglasil Jože. »Ali se mi brez aktivista ne moremo nič pomeniti?«

»Kaj boš govoril,« ga je zavrnil nejevoljno Gregorčev Marko, ki je že držal za kljuko. »Najpametneje je, da gremo spat.«

»Tako za nič pa spet nisimo,« je odgovoril Jože tako prepričljivo, da ni upal noben ugovarjati. Nadaljeval je: »Kar pa se tiče Okrajnega odbora in aktivista pa je tako-le: če bo kdo prišel, ga bomo z veseljem sprejeli, da nam bo pomagal; če ne bo nobenega, se bomo pa sami lotili... Zakaj pa smo pravzaprav odborniki? In na koncu koncev, koga bolj žuli, če pri nas nekaj ni prav: ali nas ali one na okraju? Mislim, da mi najbolj čutimo... In tudi naše razmere najbolj poznamo. Zato si moramo tudi sami pomagati, kolikor vemo in moremo.«

»Pa se kaj pomenimo, če smo se že

zbrali,« je rekel sekretar in vrgel papirje, ki jih je že spravil v žep, nazaj na mizo. »Kakor je videti, si se ti, Jože, pri vojakih precej naučil, pa nam povej nekaj! Mi sami nismo še nikoli imeli seje.«

»Jaz bom že povedal, samo je treba začeti, kot se spodobi, da ne bo izpadlo, kot da smo se zbrali le hitro kaj po čerjo in od dolgega časa govoridimo, kar se slučajno nekdo spomni. Zbrali smo se na sejo Vaškega odbora Osvobodilne fronte, zato se moramo resno pomeniti. Tako bomo lahko sejo hitro končali in bomo imeli od nje neko korist. Predsednik naj vodi sejo, mi bomo pa povedali še svoje,« je odgovoril Jože v želji, da bi odbor začel že enkrat s pravih delom.

»Jaz ne vem, o čem bi razpravljali...« »Nič ni notem imamo sejo?« je odgovoril predsednik važno, hoteč s tem prikriti svojo vznemirjenost. Voditi sejo, kot je predlagal Jože, brez aktivista, se mu je zdelo skoraj nemogoče. Otvoril bi že, kakor je večkrat, ko je bil navzoč aktivist, a kdo bo govoril naprej? »Prekleti smrkavec!« se je jezil na tihem, »ti lahko govoriš, ko si pri vojakih mnogo slišal in se naučil. A kako naj vem jaz?!«

»Toliko boste pa vedeli,« je rekel sekretar Mirko in vstal, se prijel z rokami za mizni rob in se sklonil malo naprej, kot da se hoče prikloniti ter važno nadaljeval: »Tovariši in tovarišice!

Otvarjam današnjo sejo in vas pozdravljam! Besedo predam tovarišu Kološu.«

Način Mirkovega nastopa je bil šaljiv; predsedniku se je zdelo, da celo posmehljivo. »Da bi jaz predal besedo Kološu, temu mladincu? Ne, čeprav mnogo vel! Ali bodo mene zdaj že taki učili?« se je jezil na tihem. Najrajši bi takoj začel sejo in pokazal, da je tudi on toliko sposoben kot Jože. Toda ni se mogel spomniti nič pametnega, kar bi lahko razlagal odbornikom. Zato mu je bilo žal, da ni pristal že na prvi Ivanov predlog, da bi šli domov. Molče je kuhl jezo, da se ne bi izdal, vendar je čutil, da na to posmehovanje mora nekaj odgovoriti.

Iz zagate ga je rešil stari Jurgec, ki je bil že nestrpen in je sili:

»Če kaj hočemo, začnimo hitro!«

»Pa ti otvori, ti bolje veš!« je predsednik Pavel vrnil sekretarju kratko in posmehljivo, še predno je pomislil, kaj se lahko skuha iz tega. »Govorite, če hočete, toda brez mene, ker tako ne bo nič pametnega,« si je mislil na tihem. »Posedite se! Bom pa jaz...« je rekel sekretar. Njegove besede so izzvenele neravno, čeprav se je delal resnega. Misli je namreč: »Glavno, da začnemo, potem bo že Jože govoril.« Z njim sta se že nekajkrat menila in se je prepiral, da je mnogo več kot ostali odborniki.

»Počakajte!« ga je prekinil Jože. Na obrazu se mu je brala lahka razburjenost, ki jo je skušal prikriti. Resno, vendar ne v razburjenem tonu je nadaljeval: »Ali bomo imeli sejo ali komedijo? Za sejo se burke ne spodobijo.« Z bolj trdimi besedami, ki so zvenele

očitajoče, je nadaljeval: »Ali smo odborniki ali nismo? Če hočemo predstavljati odbor, moramo delati z voljo in se zavedati svoje odgovornosti, moramo delati v korist organizacije in njenih članov, v korist poštenih vaščanov, če ne, pa rajši prepustimo mesto drugim, ki bodo morda več naredili.«

»Tako je,« mu je pritrdil stari Jurgec navdušeno. »Ali bomo delali kaj pametnega ali pa gremo spat, za ponočevanje sem že prestar.«

Silili so v predsednika, naj začne; ta pa se je v zadregi in užaljenosti izgovarjal:

»Meni ni nihče nič povedal, o čem naj razpravljamo na seji. Iz Okrajnega odbora so me le obvestili, naj skličem sejo, ker bo nekdo prišel. In to sem storil, drugo pa ne vem. Hudič jih ve, kaj spat hočejo!« se je razjezil, da bi dal poudarka svojemu zagovoru. »Jaz se v te stvari toliko razumem kot vi.« Na tihem pa si je mislil: »Da se ne boste jezili na mene, če bo aktivist prinesel kakne naloge.«

»Dovolj razumete,« ga je zavrnil Jože, »da lahko naredimo sejo po domače in se pomenimo o stvareh, ki nas žulijo. Pogovorimo se lahko o tem, kar žuli vaščane in o čem govorijo skoraj vsak dan.«

»Jaz ne vem govoriti tako lepo, kot oni iz Okrajnega odbora,« se je izgovarjal predsednik še naprej; mislil pa si je: »O tem, kar govorijo ljudje, bi tudi jaz vedel mnogo povedati; toda kašen smisel ima to?«

»Kdo pa reče, da mora predsednik znati lepo govoriti?« ga je prekinil Jože v svoji vni, da bi se delo od-

bora izboljšalo, kd pa mu je že prehajala v razburjenost. Jezil se je nad zavlačevanjem in je hotel hitro povedati svoje: »Povejte po domače: otvarjam sejo in predlagam, da se pogovorimo o napakah, ki jih je zagrešil naš ljudski odbor in o katerih vaščani toliko govorijo.« Govoril je počasi in s poudarkom. Dnevnege reda ni omenjal po točkah, ker je vedel, da je predsednik sestavljaj dnevni red vsakikrat s pomočjo aktivista. Potem je s spremenjenim, hitrejšim glasom nadaljeval: »Mislim, da bi to bilo zaenkrat dovolj. Kajti če se bomo sestajali redno, bomo druga vprašanja lahko obravnavali na prihodnjih sejah. Torej to bi lahko bila kot prva točka, druga pa razno ali slučajnosti.«

Predsednik Pavel se je nehote popraskal za ušesom in se molče jezil na Jožeta, zakaj ga uti, kakor da on tega nebi vedel. Nek strah pa mu je potrjeval, da on tega res ni vedel in bi skušal povedati tako učeno, kot pove okrajni aktivist.

»Tako je!« je pritrdil Ivan. »Kaj je treba dolgih obredov — kratko in hitro —«

»Jože pa bo imel referat,« ga je prekinil sekretar.

Predsedniku to ni ugajalo. Kaj pa je Jože nasproti njemu, da bo imel referat, kot kak okrajni aktivist? Pa ni utegnul naprej razmišljati, ker ga je zmotil Jože.

»Referat? Kaj mislite, da ne more biti seja brez referata?«

»Koj bomo pa govorili, če ne bo referata?« je vprašal Mirko zelo resno.

(Dalje prihodnjič)

Našim naročnikom

Uredništvo in uprava našega lista se trudila, da bi zadovoljila željam naročnikov. Zelim, da bi list bil čim zanimivejši in da bi iz njega izvedeli vse, kar vas zanima. Kdor ima kakše posebne želje, prosimo, da nam jih sporoči. Mi jih bomo upoštevali, kolikor nam bodo okoliščine dopuščale.

Obenem prosimo vse naročnike, ki so z naročnino v zaostanku, da jo čimprej pravnajo, ker tudi mi moramo sproti kritiki izdatke. Zadnji čas pošiljamo vsem takim polnočne, nekateri so jih že prejeli, drugi jih bodo v prihodnjih dneh. Na srednjem delu položnice na vrhu piše znesek, koliko ima kdo za plačati. V ta znesek je všteti zaostanek naročnine in še naročnina za prihodnje mesece do konca tega leta. Ker se je naročnina v zadnjih mesecih nekajkrat spremenila, smo dokončno odločili, da bo naročnina za letošnje leto 280 din in so obračuni na položnicah tudi tako narejeni. K temu je še prišteta poštnina za opomin.

Ker uprave vseh časopisov zahtevajo, da se naročnina plačuje v naprej, upamo, da tudi vi ne boste odklonili plačila za prihodnje mesece do konca tega leta. Če boste plačali za vse leto, bo to najlepši račun za vas in za nas.

Uprava.

IZ OBMURSKIH KRAJEV

V Noršincih so izpolnili obvezno oddajo

Doslej so v ljutomerskem okraju odkupili nad 100.000 kg žitaric, kar se približuje tretjini obveznega odkupa v vsem okraju. Kmetovalci v Krajevnem ljudskem odboru Noršinci so v dveh dneh 100 odstotno izpolnili svojo obvezno oddajo, najslabši pa so večji kmetje v KLO Bolehnečice in Logarovi, ki še precej dolgujejo. Kmetijske zadruge odkupujejo v polovici krajevnih ljudskih odborov, ker ponekod še mlatio. Računajo, da bodo zaključili odkup v drugi polovici septembra.

Fotoamaterski krožek v Ljutomeru

Klub Ljudske tehnike v Ljutomeru je na pobudo tov. Bergerja organiziral fotoamaterski krožek. V začetku se je prijavilo šest članov, pričakujejo pa, da bo število poraslo, ker je med Ljutomerčani zanimanje za fotografiranje precejšnje. Krožek bo nudil vsem, ki se zanimajo za fotografiranje, vso strokovno znanje in tako vzgojil sposobne fotoamaterje.

G. A.

Izpolnili so petletni plan

Opekarniški obrat v Gornji Radgoni je nedavno izpolnil petletni plan, in sicer surove zidne opeke s 106 odst., a žgane opeke s 102,5 odst. Tak uspeh so med drugimi dosegli z mehanizacijo obrata, ko so pred meseci uredili potrebne sušilnice in transportna vozila. S tem so izboljšali tudi izdelke.

Radio-amaterji v Okoslavcih so izdelali radijske sprejemnike

Ljudska tehnika v radgonskem okraju je zadnji čas uspešno razvila svoje delo v radioamaterstvu. V tem brezdvomno prednjači vas Okoslavci, kjer je mladina najbolj delavna. Ze lanske jeseni so ustanovili poleg avto-moto krožka še radioamaterski klub, za katerega so uredili prostore in organizirali delavnice, v kateri se shaja mladina iz domačega aktiva Ljudske tehnike. Klub šteje 25 članov, vodi ga marljivi mladinec Ciril Jurkovič.

V delavnici popravljajo radijske aparate ter izdelujejo in sestavljajo tudi nove sprejemnike. Doslej so izdelali 5 enocestnih sprejemnikov, 1 dvocestnik, 1 trocestnik Super, 1 četverocestnik Super, 1 oscilator in 1 usmerjevalec za polnjenje akumulatorjev. Ozvočili so vas Okoslavci in pomagali pri ozvočenju Gor. Radgone, pred vjami protiletalske zaščite letos pomladi. Imeli so 30 predavanj radioamaterstvu, eno razstavo in eno kulturno prireditev z igro »Dobrava«, s katero so tudi gostovali v Rožičkem vrhu. V klub vključujejo tudi pionirje, ki kažejo zanimanje za to.

-jh.

Mladi tehniki v Cerkvenjaku

V radgonskem okraju so zadnje dni ustanovili dva nova kluba ljudske tehnike: V Cerkvenjaku in na Janzevem vrhu.

V Cerkvenjaku se je vpisalo v klub 25 mladih članov, ki se bodo usposabljali v avto-moto krožku in fotosekciji. V Janzevski klub so se prijavili mladinci — mladi zadrudniki. Zanimajo se za strojno tehniko in so že začeli s tečajem v avto-moto skupini, ki šteje 18 mladincev. V praktičnem delu pri zadrudnih strojih se usposablajo za bodoče strojnike in traktoriste.

ks

V Okoslavcih elektrificirajo vas

Novoustanovljeni elektro-strojnik krožek v Okoslavcih že giblje. Petnajst mladincev pomaga pri elektrifikaciji vasi, kjer že sveti električna luč. Kmalu bo zasvetila v poslednji hiši.

Preteklo nedeljo so odšli mladi elektrifikatorji k Jurju ob Ščavnici, kjer so seznanili vaščane o elektriki. Objubili so jim pomoč pri elektrifikaciji vasi.

ks

Invalidska organizacija je postavila dober tekmovalni načrt

Okrajni odbor Zveze vojaških vojnih invalidov v Gor. Radgoni je razposlal vsem krajevnim zvezam tekmovalne točke, v katerih med drugim navaja: Kateri krajevni odbor ZVVI bo imel največ uspehov pri zbiranju prostovoljnih prispevkov za zgraditev kulturnega doma v Trstu, pri zbiranju raznih odpadkov, zbiranju zdravilnih zelišč in gozdnih sadežev, dosegel največji uspeh pri varčevanju in naredil največ pri bodočih volitvah v KLO, kateri odbor bo prvi pobral 100% članarino ter organizacijsko in politično pripravil svoje člane za izvolitev najboljših delegatov za III. kongres ZVVI Jugoslavije, kateri odbor bo izvedel več organizacijskih in množičnih sestankov, sej odborov za okrepitev in zboljšanje dela krajevnih odborov ZVVI okraja Radgona. Nadalje se zavzema za tesnejše sodelovanje invalidov z ostalimi množičnimi organizacijami.

-jh.

Dobra udeležba KDZ v intervencijski trgovini

Kmetijske delovne zadruge Apaške kotline oddajajo združni tržnici v Mariboru lepe količine živilskih proizvodov. KDZ »Edvard Kardelj« v Apačah je dala do pred kratkim blaga v vrednosti 200.000 din in za enako vsoto KDZ »Franc Rozman-Stane« v Žepovcih, dočim je KDZ Matija Gubec v Stogovcih prodala do pred kratkim za 530.000 din, KDZ »Tone Tomšič« v Podgorju je prodala blaga za 650.000 dinarjev, KDZ »Slavka Slandra« v Šegovcih za 119.462 din in KDZ »Ivana Hribarja« v Lutvercih za 486.335 din.

-jh.

Naši čitatelji pišejo...

V KDZ Razkrižje gradijo moderen goveji hlev

Že v zgodnji pomladi so se združniki KDZ v Razkrižju začeli pripravljati na gradnjo novega govejega hleva za 54 glav goveje živine. Pri gradnji upoštevajo najnovejšo izkušnje, da bo živinoreja bolje uspevala. Zraven hleva bodo prostori za zbiralnice mleka, oskrbnika živine in drugi. Lansko jesen pa so zgradili silos za 200 kubičnih metrov zelene krme. Tega bodo lahko uporabljali šele takrat, ko bo dograjen hlev.

Sedaj hlev že gradijo, vendar zaradi poljskih del in zaradi pomanjkljive organizacije delo ne napreduje, kakor bi bilo želeli. Večkrat na gradbišču primanjkuje raznega gradbenega materiala, zato ostanejo delavci brez dela. Tako je pred dnevi prišlo na gradbi-

šče šest tesarjev, ki pa niso imeli kaj tesariti, ker niso pravočasno pripeljali hlodovine. Tokrat so krivdo pripisali upravi gradbenega podjetja. Včasih pa se slabo odzovejo tudi domači vozniki s konjsko vprego, ki bi morali na gradbišče dovažati potreben material.

M. I.

Obsojamo tako zadrudnico

Iz kmečke delovne zadruge v Razkrižju pišejo, da vsi pošteni zadrudniki obsojajo zadrudnico Smolkovič, ki si je letos protikaznito prilastila pšenico iz njive, ki jo je vložila v zadrugo, ter vse snopje zavozila na svoj dom. Ze lani je bila kaznovana s tri mesece zapora, pogojno, ker je kršila zadrudni red. Kaže pa, da jo ta kazen ni spametovala, zato bo prav, če bo letos morala odslužiti staro kazen, za letošnji prekršek pa zasluži še novo.

I. M.

Motorne dirke v Murski Soboti

Avto-moto društvo »Stefana Kovača« v Murski Soboti se v letošnjem letu uspešno razvija. Člani se trudijo, da bi ne le izpolnili v začetku leta sprejete naloge, temveč jih presegli. Doslej je že 50 tečajnikov naredilo izpite za motorna kolesa in avto. Obenem je društvo usposobilo 23 traktoristov na tečaju v Rakičanu. Posebne zasluge za to ima vodja avtošole tov. Spars. Po znanem motociklistu Jožetu Sarotarju, podpredsedniku društva, je bilo zastopano na vseh večjih motociklističnih prireditvah. Za zaključek svojega polletnega dela priredi v nedeljo, 2. septembra dopolne velike meddruštvene krožne dirke v Murski Soboti. Nastopili bodo priznani dirkači slovenskih društev, med njimi najmlajši znani dirkač, 15-letni Ervin Pepel iz Vranškega.

V Radgoni bodo zgradili gostišče »Dom borcev«

Okrajni odbor Zveze borcev v Radgoni je pred kratkim sklenil zgraditi v Gor. Radgoni gostišče »Dom borcev«, od katerega dohodek bi služil za podporanje vojnih vdov in sirot svojcev padlih borcev. V kratkem bodo postavili pripravljalni odbor in pričeli s pripravami za gradnjo doma.

-jh.

Da ne bo prepozno

Letos je dala oljna repica v Prekmurju razmeroma dober pridelek, predvsem tam, kjer so kmetje opravili zgodnjo setev. Lep pridelek so imeli zadrudniki v Kramarovecih, na ekonomiji Martjanci in še v podnih ostalih zadrugah, zato predvidevajo letos zasejati več kot prejšnja leta.

Mesec avgust je najprimernejši za setev oljne repice, kar pa lansko leto niso povsod upoštevali. Navadno jo sejejo po pšenici, krompirju, ječmenu ali ovsu. Kjer se da, bomo sejali le s strojem, saj občutno pridelimo na semenu in delovni sili. Kar izračunajmo! Pri strojni setvi potrebujemo 8—12 kg, dočim pri ročni setvi 12 do 16 kg semena. Če smo sejali s strojem, jo lahko okapamo s okopalnikom. Predvsem je priporočljivo, setev čim večkrat okopati, in to v jesenskih mesecih v septembru in oktobru.

Če upoštevamo ugodno zamenjavo semen za olje, je oljna repica zelo donosna kultura. Kmetovalcem se priporoča, da čimprej sklenejo pogodbe z domačimi zadrugami in si tako zagotovijo ugodne odkupne pogoje. Ker je oljna repica v zgodnji pomladi prva izdatna paša čebelarim, ima setev oljne repice svoj gospodarski pomen tudi s te strani.

— * —

Dvakrat več krompirja

Krompir je v Prekmurju znana in priljubljena kultura. Kljub ugodnim podnebnim pogojem, kakor tudi primerni zemlji, pa so hektarski donosi krompirja le povprečni ter ne dosegajo uspehov, ki jih imajo napredne poljedelske države. Vzrok so predvsem v domačih izrojenih sortah, ki jih kmetje drže že desetletja. Naša državna posestva in poedine kmečke delovne zadruge v Prekmurju, se zadnja leta vzgledno borijo za dvig hektarskih donosov. To poizkušajo z novimi uvoženimi sortami krompirja. Po strokovnih ugotovitvah, so se poedine uvožene sorte pokazale kot izredno plodne za naša tla in podnebne razmere ter dajejo do 3-krat več pridelka kot pa domače sorte.

Izredno mnogo obeta iz Holandije uvožena sorta »Bemovec«. To je jedilni krompir, odporen proti plesni (pozar), pridelek pa je ob količkah ugodnih pogojih vsaj od 2—3-krat večji od domačih sort. Ima to vrtilno, da tvori enakomerno debele plodove, vsled česar ima na trgu prednost pred ostalimi sortami. Letošnji poizkusi so pokazali, da srednje raščen grm da od 23 do 28 lepo raščenih enako velikih plodov.

Dobro se je obnesel tudi uvoženi krompir, sorte »Alfa« (uvožen iz Holandije). V murskosoboškem okraju so za poizkušnjo zasadili letos večje površine na državnih posestvih v Rakičanu in Belčincih ter v zadrugi Bakovcih, manjše površine pa tudi na zadrudnih ekonomijah v Dokležovju, Domajincih in Melincih. V vseh primerih, na dokaj neenaki strukturi zemlje, je nova sorta krompirja izredno lepo zrasla ter obeta boljši pridelek od domačih sort.

Dokončno se še ne more izreči sodbe o letošnjih poizkusih z novimi, uvoženimi sortami. Kljub temu pa že sedaj lahko z gotovostjo trdimo, da so nove sorte boljše in da bodo polagoma izpodrinile poedine izrojene sorte domačega krompirja. Kakšni gospodarski uspehi se obetajo z novimi sortami, kaže preprost račun: Povprečni hektarski pridelek krompirja v Prekmurju računamo od 100—150 stogov. Če računamo, da ob sedanjih pogojih sade kmetje v murskosoboškem okraju okrog 3000 ha krompirja, je to letno 3600 vagonov pridelka. Z dobrim, uvoženim semenom in seveda tudi s primerno obdelavo zemlje, bi lahko kmetje Prekmurja brez večjih težav pridelali pri isti površini od 6 do 7 tisoč vagonov krompirja. To se pravi, za 100 odst. več kot ga pridelajo danes. Ker je krompir izdatna hrana živini, predvsem svinjam, bi lahko s takim pridelkom rešili še enkrat večje število prašičev, kot jih rede danes.

Kmetje v poedinih krajih v Prekmurju na račun krompirja raje sejejo koruzo, češ da ima ta večjo krmno vrednost. V resnici pa je obratno. En ha krompirja, računajoč povprečen pridelek, zaležejo po krmni vrednosti točno za dva ha koruze. Seveda s tem ni rečeno, da več ne bomo pridelovali koruze, vendar ne na račun krompirja,

ŠPORT

NEOLDOČEN REZULTAT

Mura : Zelezničar (Ljubljana) 1:1

Nogometna tekma za prvenstvo slovenske lige med Zelezničarjem iz Ljubljane in Muro, ki je bila odigrana na igrišču Mure v Soboti, se je končala z neodločenim rezultatom. Čeprav je bilo moštvo Mure predvsem v drugem delu boljja nasprotnik, napadajna vrsta vse, se tako lepe prilike za dosego gola ni znaia izkoristiti.

Moštvo Zelezničarja je takoj v začetku močno napadlo in rezultat je bil, da so oboje ekipe v drugi minuti gol. Ostro streljano zgo iz bližine Rezonja ni mogel ujeti. Po tem golu se je moštvo Mure počasi otreslo pritiska in začelo navorov. V 15. minuti je nastala gneča pred vrati Zelezničarja, toda zga nikakor ni hotela v mrežo, igra je bila v tem delu enakovredna. Oba moštva sta se trudila, da bi dosegli uspeh, toda zaključnega strelca ni bilo. Zadnje minute prvga dela igre je zopet prevladovala enajstorica Zelezničarja, vendar brez uspeha. V 40. minuti je Norič imel lepo priliko, da izenači, toda iz bližine je poslal zgo mimo gola.

V drugem delu igre je skoraj vse čas prevladovalo moštvo Mure, ker pa ni bilo nikogar, ki bi lepe prilike realiziral, jim je komaj uspelo izenačiti. Že prvih 10 minut so izšli iz kote, vendar brez uspeha. V 17. minuti jim je uspelo izenačiti. Horvat je z leve strani streljal tik pred vrata, kjer se je znael Norič in z glavo pognal zgo v mrežo. Vsi nadaljnji napadi moštva Mure niso prinesli uspeha, čeprav so izšli iz kote, nekaj slabih strelcev je pa vrtilo Razborsnik obranil. V zadnji minuti je imelo moštvo Mure zopet lepo priliko za dosego gola in s tem zmagal. Benčič je iz kakih devet metrov ostro streljal — toda v oči.

V moštvo Mure je bila na mestu le krška vrsta, predvsem Bela Norič. Ugajala sta tudi Kiepec in Busen. Maroša je bil v začetku nesiguren, pa se je pozneje popravil. Napadajna vrsta je odgovarjala, čeprav so se poedinci iztrdili. Rezonja ni imel posebnega dela.

Moštvo Zelezničarja je v začetku ostro pritiskalo in so posebno preko desne strani izvedli nekaj nevarnih napadov. V drugem delu so se v glavnem omejili na obrambo.

Sodnik Jančič iz Maribora je svojo nalogo prav dobro rešil.

Mura II : Ledava 4:0

V predtekni sta se pomerili moštvi enajstorica Mure II. in Ledave iz Cmelavec. Zmagalo je boljše moštvo Mure, ki je bilo vse čas igre v precejšnji terenski premoči. Obe moštva sta igrala slabo, vendar je za potrebno poudariti, da je moštvo Ledave pokazalo več, kakor je bilo za pričakovati. Posebno v obrambi so imeli nekaj dobrih moči. Gole za Muro so dosegli Bažika 2 in Fmjs 2. Sodil je Vežjak.

PLAVALCI SOBOTE SO DOZIVELI PORAZ V KRANJU

Srečanje plavalcev iz Murske Sobotice, ki so et letos priborili naslov prvaka skupine C II. republike lige, z moštvom plavalcev iz Kranja ni razočaralo ne plavalcev ne ostalih Sobotčanov, kajti vsi smo dobro vedeli, da sta prvaka obeh skupin II. republike lige sorazmerno enako močna. Sobotčani so upoštevali tudi prednost moštva Zelezničarja iz Kranja v skokih, v katerih so Sobotčani zelo slabi, že zaradi tega, ker ni v Soboti nekeje v bližini skokalnica za treniranje. V plavalnem dvoboju so sobotski plavalci zasedli več prvih mest, in sicer šest, dočim so plavalci Zelezničarja zasedli pet prvih mest, toda to jim ni dalo prednosti in točkah, kajti uspeh je bil sledeč: 72:69 v korist Zelezničarja. V skokih je bilo razmerje 8:14, prav tako sa Zelezničarja in v waterpolu 6:4 (2:2), torej tudi zmaga Zelezničarja. Rezultat je tesen, a po mnenju plavalcev bi bil boljši, če ne bi bilo nanornega potovanja. Večina plavalcev namreč ni dosegla rezultatov, kakršne je dosegla na ostalih tekmovalnih. Razlika v nekaj dragocenih sekundah jim je prinesla tudi poraz.

S.

Ravnateljstvo gimnazije v Murski Soboti obvešča vse dijake, da bo prvi šolski dan v šolskem letu 1951/52 dne 10. sept. 1951. Ob 8. uri zjutraj dne v gimnazijski telovadnici svečana proslava — Ravnateljstvo

Ravnateljstvo učiteljskega v Murski Soboti obvešča vse dijake, da bo prvi šolski dan v šolskem letu 1951/52 dne 10. sept. 1951. Ob 10. uri dopoldne bo v gimnazijski telovadnici svečana proslava — Ravnateljstvo.

GRADBENO PODJETJE

med Murski Soboti potrebuje večje število delavcev. Interesenti naj se prijavijo v pisarni »Ograd«.

Delavsko-uslužbena menza državnega posestva v Rakičanu

sprejme izučeno kuharico. Plača po dogovoru. Reflektanti se naj zgleda na Državnem posestvu Rakičan Več osebno.

MESTNI KINO V MURSKI SOBOTI predvaja 31. avgusta do 2. septembra angleški film »Skrivnost sobe št. 19«. Od 4. do 6. septembra ameriški film »Ljubavni sen«.

Klavirsko harmoniko 24-basno v dobrem stanju prodam. Kerčmar Viljem, Kušanovci 39, p. Mačkovič.

Samostojno gospodinjstvo pomočnico k 3 osebam, staro nad 30 let, sprejme Dr. Šuc, Ljubljana, Vodovodna 1.

Peč za kopalnico prodam. Murska Sobotica, Soteska 10.

POZOR! Bolnim na želodcu, ledvicah in žolču nudimo poljubne količine priznane zdravilne mineralne vode »Rogaška Slatina« iz vrelcev Styria in Donat. Potrošniška zadruga, špicerija, Murska Sobotica, Zvezna ul. 4.

predvsem ne tam, kjer ta ugodno uspeva. Letošnji uspehi uvoženih sort krompirja narekujejo, jesenski pridelek skrbno vskladiščiti ter ga pripraviti za seme. Zadrudni sklad bo sporazumno s poverjeništvom za kmetijstvo pri OLO preskrbel večje količine semen za zadrugo in napredne kmetovalce, ki so pripravljani seme nadalje razmnoževati za splošne semenske potrebe kmetijstva. Semenski krompir bo sicer za nekaj dinarjev dražji od ostalega, kar pa se bo pridelovalcem bogato povrnilo že ob prvem pridelku.

CENE SLIVAM

V zveznem svetu za promet z blagom so določili odkupne cene za slive. Slive »Branica« za izvoz bodo plačali po 8 do 9 din za kg, slive za notranjo potrošnjo pa 5 do 6 din, slive za industrijsko predelavo od 2.50 do 3 din za kg, suhe slive pa po 30 din kg. To so najvišje cene, po katerih se lahko odkupuje slive.

Boj človeštva proti rastlinskim škodljivcem

Drobne žuželke ali celo samo uši so v svetovni zgodovini že nešteto krat pognale človeški rod v kaj resne težave. Človek se jih je bal kot kuge, ker se jim ni mogel zoperstaviti. Tako je za egiptovskimi zelenimi koblicami ostajala puščava, trsna uš je pred približno 70. leti uničila vse stare vinograde v Evropi, mehiška bombažna »pipa«, je nekoga leta v Severni Ameriki uničila 614.000 ha bombažnih nasadov. Koloradskega hrošča so se komaj ubranili v Ameriki, sedaj pa grozi z uničevanjem krompirišč v Evropi. Slično uničuje sadno drevje tudi majhna štitašča ušica kapar, v gozdovih opravlja svoje pogubonosno delo gubar, v vinogradih se komaj branimo peronosporo in ušidja, v Afriki uničuje pohišstvo bele mravljice terminiti itd.

Zanimivo je to, da imamo v naših stoletjih vedno več škodljivcev. Posebno v prejšnjem stoletju se je pojavila vrsta novih, ki jih naši pradedje niso poznali ali pa jim niso bili škodljivi. Tako iz preteklega stoletja izvirajo štitašča uš kapar, koloradski hrošč, trsna uš, peronospora, ušidji itd. Skoraj vse so se pojavile na »najnem« divjem Zapadu — v Ameriki. V nekaterih letih imajo te škodljive živalice večjo moč, v nekaterih letih pa spet manjšo. Mnogo je odvisno od podnebja, mnogo pa tudi od tega koliko se človeštvo bori proti razširitvi škodljivih živalic.

Vse posledice »delovanja« škodljivih žuželk smo že prav dobro občutili tudi pri nas. Poglejmo Goričko! Koliko zlatih vinogradov je bilo pred 70 leti po goriških bregovih. Danes so gorice po Goričkem res že spet precej razširjene, vendar kmetje (v tem času je bilo na Goričkem mnogo posestev deljenih in so tam nastale bajte prav iz nekdanjih klet) danes rajši sade samorodnico. Posebno v soboškem okraju je malo zlatih nasadov. O kaparju ni treba izgovarjati besed, a sedaj so obmurski predeli že dobera obkroženi še s koloradom.

Ogromno škodo so naredili škodljivci tudi drugod po državi. Tako so na

Otrok z dvema glavama

V okolici Graza v Avstriji je rodila neka 20-letna mati otroka z dvema glavama. Otrok, ki je bil moškega spola, je sicer že med porodom umrl, bil pa je normalno razvit. Otrok je imel dve glavi, ki sta bili popolnoma ločeni in tudi dva vratova. Tako je seveda imel tudi štiri oči, štiri ušesa, dva nosa, dvoje ust in tudi dve hrbtenici. Dupljanje je bilo opaziti tudi že pri rebrih, pač pa je imel otrok le eno srce, od katerega sta vodili dve žili k vsaki od obeh glav. Ostalo telo je bilo normalno, to je z dvema rokama in nogama. Kot pravijo zdravniki, so takšni porodi zelo redki in izvirajo iz nagnjenja posklovanih organov k nepravilnemu oblikovanju zarodka, ki pa se radi poddujejo. Poznanih je sicer mnogo primerov manjših takih dvojnih tvorov, kot so n. pr. otroci s šestimi prsti na roki in podobno. Kolikor pa je naš medicinski znanosti poznano, še ni noben otrok, rojen z dvema glavama tudi na preji živel. Drug pojav pa so seveda siamski dvojčki, kjer gre za rojstvo dvojčkov, ki sta zrasčena.

ZE KAZNOVAN

Sodnik: »Ali ste bili že kdaj kaznovani?«

Obtoženec: »Da, oženil sem se.«

J. KOP:

BORBA ZA NAFTO V MEDJIMURJU IN PREKMURJU

Precej časa je že minilo, odkar so ljudje v Medjimurju spoznali in začeli uporabljati »hudičevno olje«. Pred več leti, ko na podeželju ni bilo o znatnosti ne duha ne sluha, so si ljudje razlagali razne prirodne pojave z zgodbami ali pripovedkami. Tako so pripovedovali, da hudiči kuhajo v peklju, ki je globoko v zemlji, grešne duše. Maščoba, ki jo pri tem nakuhajo, silni na površje zemlje kot gosta zelenkasta tekočina — hudičevno olje.

Tako olje je izviralo pri Pletkenci — ki je dobila svoje ime po peklju, kateri naj bi bil v zemlji nekje pod vasjo, zato je tamkaj olje najbolj sililo na površje. — potem se v bližini Križevcev in Selnice.

Hudičevno olje je pritekalo na površje v izvornih studenih — vendar zelo počasi in v majhnih količinah — zato se je navadno mešalo z vodo, oziroma plavalo po vodi in odtekalo. Ko so tamkajšnji prebivalci ugotovili, da se gosto, zelenkasto olje, ki vre iz zemlje, lahko uporablja za kolomaz in za hišno luč, ki so jo pripravljali na razne načine (ker takrat še niso poznali petroleja), so kopali do meter globoke jame, kjer so zbirali to olje.

Gosta, zelenkasta tekočina, imenovana hudičevno olje, je bila prava nafta, ki si je počasi sama utirala pot na površje zemlje. Vendar izviri niso bili tako močni, da bi se med tamkajšnjim prebivalstvom lahko razvila širša trgovina. Domačini so najprej poizkušali sami uporabljati nafto. Ko so ugotovili njeno uporabnost, so jo tudi prodajali ali zamenjavali za drugo blago prebivalcem sosednjih krajev.

V zadnjih sto letih pa je vsako prodajanje ali zamenjavanje nafte bilo prepovedano, ker je leta 1860 postal

Prihodnje leto bomo v Bosni gradili še eno novo progno

V kratkem času od osvoboditve pa do danes je Bosna dobila precej normalno-irnih železnic. Tako je bila dograjena železniška proga Bosanski Novi-Knin v zapadni Bosni, mladinska proga Brčko-Banovići v vzhodni Bosni, mladinska proga Samac-Sarajevo in proga Dobož-Tuzla. Sedaj sta v gradnji dve progi in sicer proga Dobož-Banja Luka in proga Sarajevo-Kardeljevo. Te dni je vlada izdala že tudi načrt, da bo prihodnje leto pričela tudi gradnja proge Tuzla-Zvornik.

Proga Tuzla-Zvornik, ki bo prav tako normalna, bo dolga 73 km in bo predstavljal zadnji del nove zvezne proge južno od Save med Ljubljano in Beogradom. Težave pri gradnji te proge bodo le pri gradnji mostu čez Drino in gradnja nad 5 km dolgega predora. Poleg dograditve proge Sarajevo-Jadransko morje (Kardeljevo) bo najbrž kmalu tudi pričeta gradnja proge po dolini Vrbsa do Jajca. Do leta 1945 je imela Bosna le eno normalno-irno progno in sicer progno Sunj-Banja Luka.

Arabci še vedno prodajajo dekleta po 15 dolarjev

V zakotnih krajih v pokrajinah Jemen in Abesinija se še danes dogajajo sramotne kupčije ljudi v suženjstvo. Arabski novinar Arif poroča, da je poslal Združenim narodom poročilo s slikami s takih sejmov. Obenem ta novinar poroča, da je na takem sejmju tudi sam kupil neko dekletko za 15 dolarjev.

Trgovci, ki prodajajo »belo blago«, navadno nalove svoje žrtve po Afriki. Kupci lahko pred kupovanjem blago »pregledajo«, t. j. otipljejo dekletom mišice, prsi, da jim pregledajo zobe itd. Nekateri sužnje kupujejo kupci kot ljubimke za izkoriščanje, druge pa za tekoče delo. Cena ženskimi sužnjem je povprečno pod 20 dolarjev, če pa je kako dekletko izredno lepo, jo prodajo tudi za 20 dolarjev in še dražje. Tako so v sultanski državi Seiyun prodali neko lepoticno kar za 150 dolarjev. Arabski novinar je to lepoticno tudi slikal. Moške sužnje navadno prodajajo, če so mladi, po 15 dolarjev, če so pa starejši pa tudi ceneje. Nevsene sužnje je mogoče dobiti tudi za en dolar.

Trgovina s sužnji se vrši navadno potom licitacije in traja zelo kratko. Ko trgovec neko sužnjo proda, navadno udari na boben in pri tem pove kipeu: »Bog ti jo je daroval, da bi jo užival!« Cene sužnjem so na splošno nižje od cen živalim.

Riba, ki ima pol metra dolg kljun

V morju živi riba, ki se od svojih sorstvenic zelo razlikuje. Oborožena je namreč z velikim, tudi do pol metra dolgim kljunom s katerim napada svoj plen. Ta riba ima mnogo imen. Nekateri jo imenujejo sulčarko, drugi spet sabljarko, mačekljun ali jaglun. Riba je zelo zelo požrešna in zato tudi okretna, čeprav doseže tudi do tri ali celo več metrov dolžine.

Riba, ki ima pol metra dolg kljun

V morju živi riba, ki se od svojih sorstvenic zelo razlikuje. Oborožena je namreč z velikim, tudi do pol metra dolgim kljunom s katerim napada svoj plen. Ta riba ima mnogo imen. Nekateri jo imenujejo sulčarko, drugi spet sabljarko, mačekljun ali jaglun. Riba je zelo zelo požrešna in zato tudi okretna, čeprav doseže tudi do tri ali celo več metrov dolžine.

ki je globlje v zemlji. Zato so v naslednjih letih vrtali globlje. Do leta 1900 so izvrtali sedem po 700 m globokih vrtin, od katerih so štiri dajale nafto, tri pa so bile neuspešne, oziroma so z njimi odkrili le zemeljski plin.

Nadaljnje vrtanje in raziskovanje ni zajelo pravega razmaha. Verjetno je Signerju pri razširitvi njegovega podjetja delalo največ preglastic pomaničkanje kredita. Takratna državna oblast pa gotovo ni znala ceniti naftnega bogastva, zato mu ni hotela pomagati, niti ni hotela sama izkoriščati, ali se ni hotela vmešavati v pravice kapitalistov.

Zato je Signer, ko je že odkril bogata nahajališča nafte, dal pred prvo svetovno vojno pravico do izkoriščanja v zakup angleški družbi. Takrat so izvrtali že 25 vrtin, od katerih je 16 dajalo nafto. Torej so že ugotovili, da medjimurska zemlja krije veliko bogastvo nafte. Vse kraje, kjer so vrtali in iskali nafto, so imenovali Signerjevo polje.

Angleška družba je kupila pravico do izkoriščanja nafte. To nafto pa niso izkoriščali, kakor bi bilo pričakovati, niti niso pospešili raziskovanja. Ta družba je gledala na pridobivanje nafte iz svetovnega trgovskega gledišča, ne pa iz gledišča koristi tamkajšnjega prebivalstva in dežele. Zato so dela zastala. Tudi Signerjevi končni cilj ni bil pridobivanje nafte, temveč lastni dobiček. Ker mu je angleška družba plačala, se ni zmenil za nadaljnja dela. Kapitalistična Avstro-ogrska država pa se ni vtičala v posle in kupčije kapitalistov, če tem ni bilo po godu.

Spremembe po prvi svetovni vojni so zamenjale lastnika naftnih polj v Medjimurju, ki je kot del Hrvaške pripadlo Jugoslaviji. Takratna jugoslovanska državna oblast je pooblastila Radota Pašiča, sina takratnega poslanca in ministra, da je organiziral Pano-nijo AD — družbo, ki naj bi izkoriščala

ZA PIRENEJI

Letos se je prvič zgodilo po 15 letih, da so se oči vsega sveta ponovno obrnile na čudovito in kaj ubožno deželo za Pireneji — na Španijo. Takrat pred 15 leti je svet poveščeval »velikega junaka« te dežele Franca, ki je po precejšnji zaslugi ruske »pomoci« zadusi mlado republiko. Takrat je rimski papež poletil temu generalu nešteto blagoslovov, Hitler in Duce pa sta botrovala novorojeni republiki. Tako je nastala za Pireneji to kar je lahko — fašistična republika ki ji je sedel na glavo diktator Franco. Dežela je bila že od nekdanj ubožna, sedaj pa je obubožala še bolj.

Od takrat je bilo vse v Španiji tiho. Hitler in Mussolini sta bila s stanjem zadovoljna, ostali pa se tudi niso mnogo zmenili za pritožbe beguncev in za vse to, kar se je dogajalo v deželi, v katero ni imel nihče pravice vpogleda. Franco ni ljubil, da bi tuji prihajali v deželo, ker se je bal, da bi videli preveč. Tudi svetovno vojno je Franco

Angleške oblasti se zelo trudijo, da bi to nesramno trgovino s sužnji že enkrat končno zatrl. Odločne korake je v tej zadevi podvela tudi organizacija Združenih narodov, ki je izdala posebno konvencijo, po kateri so vse članice ZN dolžne storiti vse, da se prepreči tako izkoriščanje ljudi in da postane človeško življenje dostojno človeka. To konvencijo je močno podprla tudi naša delegacija.

Sovjeti ukinili še eno samostojno pokrajino

Z ukazom vlade SZ je bila ukinjena pred dnevi sovjetska avtonomna pokrajina Birobidžan in vključena v sestav pokrajine Habarovsk v Rusko SSR. Ta pokrajina je dobila avtonomijo leta 1927 kot židovska pokrajina. Leži ob reki Amur blizu Kitajske. Tod so prisilno naseljevali Žide iz Ukrajine in Poljske. Sovjeti so sedaj v povojnem času ukinili že več samostojnih pokrajin, njih prebivalstvo pa razselili, ker niso bili vneti podpiralci moskovskega režima.

Hotel je videti kakšen bo njegov pogreb

Petinsedemdesetletni Jim Gernhart bi na vsak način rad vedel kako bo izgledal njegov pogreb. Njegova sestra je namreč imela zelo siromahen pogreb, ki se ga je udeležilo le nekaj sto ljudi in je stal le 300 dolarjev. Mož se je bal, da bi se tudi njemu ne tako zgodilo, zato je uredil vse tako, kakor da je umrl, v resnici pa je zakrinkan bil sam med pogrebi.

Ko je ta mož poslušal ob odprtem grobu pogrebni nagovor, v katerem ga je neki znanec hvalil kot dobrega človeka, so tudi njemu zdrknile solze. Na pogrebu je našel kar 700 ljudi in je bil povsem zadovoljen s svojo priljubljenostjo. Vse ceremonije s krsto vred in spomenikom so ga stale »le« 3.600 dolarjev. Na vsem pogrebu sta ga ujezila le dva človeka, ki sta najbrž ugotovila prevaro. Jim bi jih najrajši dal zapreti, pa ni bilo v bližini policije.

To šalo si je letos 3. junija dovolil neki bogati Američan v kraju Colo pri Burlingtonu.

mirno prebredel, karav mu izguba dragih prijateljev v Italiji in Nemčiji ni šla zlepa v glavo. Združeni narodi so Frankovo diktaturo in njegove falangiste dobobra očrnil in tu priporočali politično in gospodarsko blokado, vendar od mirnih groženj tri n. prišle mnogo dalje. Franco ni propadel in tudi Sovjetski zvezi se ni zdelo izpod časti, da je pristarem prijatelju Francu pričela kupovati baker in druge strateške surovine.

Vse do letos je bilo o Španiji zelo malo govora. Letos pa so se začela tla Francovi vladi v Španiji majati. Kljub vsem ostrim ukrepom so v državi izbruhnile velike stavke. Ogromne lačne množice so v Barceloni in Madridu navale na ulice in vsa moč vojske in policije ni zalegla. To je bilo vsekakor veliko znamenje iz Španije.

Se bolj pa je postal svet pozoren na Španijo, ko je zunanje ministrstvo ZDA sporočilo, da se nahaja v Španiji ameriški admiral Sherman glede sklenitve vojaškega pakta med ZDA in Španijo. Franco je namreč prepričal ameriško vlado, da je obramba Zapada brez udeležbe Francovih divizij nemogoča in če so tudi španska tla najprimernejša za vojne baze. Španski diktator je namreč uvidel, da brez Zapada dalje ne bo šlo, posebno pa ne brez ameriške pomoči. Sherman se je res pogodil, vendar je na poti nazaj v Neaplju nenadoma umrl. Zdej njegovo poslanstvo nadaljuje neki letalski general, tako da je Franco v Ameriki vendarle uspel.

Američani so seveda računali z neprikljubnostjo Franca v sosednjih državah, zato so tudi predlagali svojevmu varovanju naj »demokratizirano« vlado. Le-ta je to tudi storil z zamenjavo nekaterih ministrov — vendar o demokratizaciji ni govora, dokler bo še diktiral stari general. Franco je postal sedaj že toliko drzeč, da je zahteval sprejem in atlantski pakt, vendar zsenkrat predvsem Angliji in Francozi izjavljajo, da iz te moke ne bo kruha, ker bi se njihove množice ob takem sklepu lahko pobunile.

In kakšno je sedaj stanje v Španiji? Tisto tiho gibanje, ki se je pričelo s splošnimi stavkami v Barceloni in Madridu, se nadaljuje. Posebno v Barceloni, ki velja za najpomembnejše gospodarsko središče Španije, je to gibanje izredno močno. Franco je sicer poslal sem čete policistov in detektivov, vendar vse izgleda, da ne bo mogel zatreti ljudskega gibanja. V Barceloni, ki je glavno mesto pokrajine Katalonije, se celo čujejo glasovi odcepitve Katalonije od Španije.

CEVKA, KI JE TANJŠA OD CLOVEKEGA LASU

Najbolj tanko cev na svetu, ki je tanjša od človeškega lasu, so uporabili v londonski šoli za tropске bolezni, da bi s pomočjo te cevke dali injekcije domači muhi. Ta poskus je bil izvršen zato, da bi ugotovili, zakaj je domača muha v primeri z drugim mrčesom tako zelo odporna proti učinku DDT praška.

DREVO LJUBEZNI

Neki hotelir v Castiljskih hribih v Ameriki je prišel na dobro zamisel. Na vrhu hotela zasadilo drevesca za vsak novoporočeni par, ki pride v hotel. Na posebno srebrno tablico vrezajo imena novoporočencev in datum poroke. Zamisel ima velikanski uspeh in pari se vračajo, da vidijo kako raste njihovo »drevesce ljubezni«. Da hotelir pri tem dobro zasluži, je seveda vsakomur jasno.

Nemčije, zato Nemci niso razširili pridobivanja nafte pri Dolnji Lendavi, temveč so se te vrtnice na vrhu zabetonirali upajoč, da se enkrat še vrnejo. Vrtnice stroje pa so ob svojem begu odpeljali s seboj.

Nemci so iskali nafto tudi pri Murski Soboti. Zvrtali so v globino 1300 m. Ker niso prišli do nafte, so opustili nadaljnje vrtanje. Možno je, da bodo enkrat tudi tu v večjih globinah odkrili nafto, kakor tudi v ljutomerskem okraju, kjer zadnje mesece že vrtajo.

Ob osvoboditvi 1945. leta je pravico do izkoriščanja nafte prevzela država, kar je bilo potrjeno z Ustavno istega leta. V predvojni Jugoslaviji so pridobivali le 1000 ton nafte v svez državi, čeprav so potrebe bile mnogo večje. Zato je ljudska oblast sklenila čim hitreje povečati pridobivanje nafte.

To je bilo težko, ker ni bilo strojev niti strokovnjakov. Zato so naši delavci začeli s pionirskim delom. Ljudska država je poskrbela stroje, delavci pa so si pri delu pridobivali izkušnje. Kljub težavam, ki so se povečale po resoluciji Informbiroja, je pritekalo na površje vedno več nafte. Te stvari po osvoboditvi so našim čitateljem že več ali manj znane, ker se je o tem že mnogo govorilo in pisalo.

Poudariti pa je treba: Dokler so bili lastniki ali zakupniki naftnih polj v Medjimurju in Prekmurju kapitalisti, posamezniki, se izkoriščanje nafte ni moglo prav razviti. Vedno so bile neke ovire, ker so naftna polja bila predmet trgovine in špekulacije. Sele nova oblast, ko je lastnik naftnih polj postal vse ljudstvo naše domovine, je to odpravila. Danes ni več ovir, nasprotov, borimo se, da bi dobili iz zemlje čimveč nafte. In jo tudi dobivamo v primeri s predvojni Jugoslavijo ogromne količine. Izkoriščamo pa tudi zemeljski plin za kurjavo v Dolnji Lendavi, zadnji dve leti pa tudi za pogon motorjev.